МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Літературна ономастика

Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова **Форма навчання**: денна (заочна)
Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта
Освітня програма: Українська мова та література
Рік навчання: IV- **Семестр**: сьомий-восьмий
Кількість кредитів (годин):4 (денна форма: 48 год.: 24 - лекції; 24 - семінарські; 72 - самостійна робота; заочна форма: 12 год.: 6 - лекції; 6 - семінарські; 108 - самостійна робота).
Мова викладання: українська
Посилання на курс в онлайн-платформі Moodle/Google Classroom: https://classroom.google.com/c/NTg1NTQ5ODU2MjEz?cjc=x2eii6k

1. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Соколова Алла Василівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада: к. філол. н, доцент, доцент кафедри української мови і літератури
Кафедра: української мови і літератури
Робочий e-mail: allasokolova@ukr.net
Години консультацій на кафедрі: вівторок: 14.00-15.00

2. Опис та мета дисципліни

- *Предметом вивчення навчальної дисципліни є поетоніми, які функціонують у художніх творах.*
- *Знання специфіки літературної ономастики надасть змогу глибше зрозуміти сутність художнього твору, особливості індивідуального стилю майстрів красного письменства.*
- *Літературна ономастика дає відповіді на такі питання, як: онімний простір художнього твору, місце, роль і значення поетоніма у художньому творі, варіативність номінації персонажів, проблема вибору іменування персонажа тощо.*
- *Головний аргумент дисципліни «Літературна ономастика» – вивчення поетики власних назв у художніх творах.*
- *«Літературна ономастика» доповнює і розширює програмові курси «Вступ до мовознавства», «Вступ до літературознавства».*
- *Передумови для вивчення дисципліни: мовознавство, стилістика, українська та світова літератури.*

3. Результати навчання:

Загальнотеоретичні:

- *зрозуміти основні теоретичні питання літературної ономастики та термінологію дисципліни;*

- *осмислено сприймати відомості про зародження, становлення та сучасний стан ономастичних досліджень в Україні;*
- *розуміти основні відмінності в термінології трьох шкіл української літературної ономастики;*
- *проаналізувати теоретичні аспекти дослідження онімних одиниць у художніх і фольклорних творах за ономастичними розрядами, структурою, походженням та стилістичними функціями.*

Практичні:

- *розуміти, з якою стилістичною метою письменник вживає ті чи інші оніми в канві художнього тексту;*
- *правильно аналізувати літературні оніми в художніх та фольклорних текстах за ономастичними розрядами, стилістичними функціями та структурою;*
- *усвідомити зв'язок між антропонімом та характеристикою персонажа;*
- *зрозуміти текст як єдине ціле, в якому оніми такі ж важливі, як і інші мовні одиниці;*
- *пояснювати вживання власних назв у творах різних письменників, в різножанрових та різностильових творах тощо;*
- *удосконалити навички укладання словників власних назв, ужитих у художніх творах.*

Досягнуті результати можуть бути використані в подальшій професійній діяльності. *Зокрема, використовувати знання з української мови і літератури та суміжних дисциплін при викладанні курсів з літературної ономастики в середніх та вищих закладах освіти, застосовувати новітні форми і методи навчання.*

4. Структура дисципліни

Тема № 1. Літературна ономастика як наука, її місце у загальній ономастиці.

Перелік питань/ завдань, що виносяться на обговорення/ опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Предмет та об'єкт дослідження. 2. Зв'язок літературної ономастики з іншими лінгвістичними та нелінгвістичними дисциплінами. 3 . Проблеми термінології в літературній ономастиці.	1. Калінкін В.М. До визначення статусу поетики оніма як наукової дисципліни. *Проблеми слов'янської ономастики*: зб. наук. пр. Ужгород, 1999. С.53-58. 2. Карпенко Ю.О. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. *Записки з ономастики*: зб. наук. пр. Одеса: Астропринт, 2000. Вип. 4. С. 68-74. URL: http: //karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Karpen4.pdf 3. Карпенко Ю.О. *Літературна ономастика*: зб. статей Одеса : Астропринт, 2008. 328 с. 4. Карпенко Ю. О. Питання типології літературної ономастики. *Проблеми контрактивної лінгвістики*: тези міжвуз. наук. конф. Кіровоград, 1993. С. 102-103. 5. Колесник Н. Термінологічні суперечки в царині літературної ономастики і фольклорна ономастика. *Науковий вісник Ужгородського університету*. *Серія Філологія. Соціальні комунікації*. Присвячується 90 річчю від дня народження Й. О. Дзендзелівського. Ужгород : Вид во УжНУ «Говерла», 2011. С. 122-127. 6. Торчинський М. М. Термінологія української

	літературної ономастики. *Українська термінологія і сучасність*: збірник наукових праць. Вип. IV. К.: КНЕУ, 2005. С. 339-343.
Семінарське заняття(2 год.): 1. Літературна ономастика як наука: предмет, завдання й проблематика. 2. Розвиток літературної ономастики як наукової дисципліни: здобутки, проблематика, перспективи. 3. Загальні аспекти та положення ономастичних досліджень. 4. Антропоніміка й топоніміка як складові частини ономастики.	1. Калінкін В.М. До визначення статусу поетики оніма як наукової дисципліни. *Проблеми слов'янської ономастики*: зб. наук. пр. Ужгород, 1999. С. 53-58. 2. Карпенко Ю. О. Питання типології літературної ономастики. *Проблеми контрактивної лінгвістики*: тези міжвуз. наук. конф. Кіровоград, 1993. С. 102-103. 3. Карпенко Ю.О. *Літературна ономастика*: зб. статей Одеса : Астропринт, 2008. 328 с. 4. Карпенко Ю.О. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. *Записки з ономастики*: зб. наук. пр. Одеса: Астропринт, 2000. Вип. 4. С. 68-74. URL: http: //karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Karpen4.pdf 5. Колесник Н. Термінологічні суперечки в царині літературної ономастики і фольклорна ономастика. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. Соціальні комунікації*. Присвячується 90 річчю від дня народження Й. О. Дзендзелівського. Ужгород : Вид во УжНУ «Говерла», 2011. С. 122-127. 6. Словник української ономастичної термінології / [укл. Д. Г. Бучко, Н. В.Ткачова]. Харків : Ранок-НТ, 2012. 256 с. 7. Торчинський М. М. Українська ономастика: навчальний посібник. Київ: Міленіум, 2010. 238 с. 8. Торчинський М. М. Термінологія української літературної ономастики. *Українська термінологія і сучасність*: збірник наукових праць. Вип. IV. К.: КНЕУ, 2005. С. 339-343.
Завдання для самостійної роботи: законспектувати статті.	1. Карпенко Ю.О. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. *Записки з ономастики*: зб. наук. пр. Одеса: Астропринт, 2000. Вип.4. С. 68-74. URL: http: //karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Karpen4.pdf 2. Мельник Г. І. Міркування про теоретичні засади літературної ономастики. *Записки з ономастики*. Одеса : Астропринт, 2008. Вип. 11. С. 20-28. URL:http://liber.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1834/1/Ономаст%2011%202008_20-28%2B.pdf

Тема № 2 Становлення та розвиток літературної ономастики в Україні та світі.

Перелік питань / завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Виникнення літературної ономастики як окремоїономастичної дисципліни. 2. Три школи в українській літературній ономастиці (Одеська, Донецька й Ужгородська): спільне та відмінне. 3. Сучасний стан і перспективи	1. Белей Л. О. До проблеми термінопонятійної нормалізації літературно-художньої антропоніміки. *Проблеми слов'янської ономастики*: зб. наук. пр. Ужгород, 1999. С. 8-12. 2. Калінкін В. М. До визначення статусу поетики оніма як наукової дисципліни *Проблеми слов'янської ономастики*: зб. наук. пр. Ужгород, 1999. С. 53-58. 3. Карпенко Ю.О. *Літературна ономастика*: зб.

досліджень літературної ономастики.	статей. Одеса : Астропринт, 2008. 328 с. 4. Корнієнко І.А. З історії розвитку літературної ономастики. *Слов'янський збірник*. 2004. Вип.18. С.60-68.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Структурування онімного простору художнього твору. 2. Основні класифікації онімів. 3. Онімна й апелятивна номінація: спільне й відмінне. 4. Поняття семантики власних назв.	1. Калінкін В. М., Лінчицька Ю. В. Із спостережень над поетикою онімного простору роману Ліни Костенко «Берестечко». *Українська пропріальна лексика*: матеріали наукового семінару 13-14 вересня 2000 р. Київ: Кий, 2000. С. 62-69. 2. Карпенко О. Ю. Прагматична спрямованість власних назв у художньому тексті. Методичні вказівки до спецкурсу. Для студентів факультету романо-германської філології. Одеса, 1998. 24 с. 3. Карпенко Ю.О. *Літературна ономастика*: зб. статей. Одеса : Астропринт, 2008. 328 с. 4. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : Навчальний посібник для студентів старших курсів фак-ів англ. мови. Вінниця: Нова книга, 2004. 272 с. 5. Лукаш Г. П. Структурно-семантична організація онімної лексики художнього тексту. *Питання сучасної ономастики*. Статті та тези VII Всеукраїнської ономастичної конференції (1-3 жовтня 1997 р.). Дніпропетровськ, 1997. С. 113-114. 6. Соколова А. В. Художній простір тексту : функціонування поетонімів. *Науковий вісник ІДГУ*: зб. наук. праць. Ізмаїл, 2005. Вип. 19. С. 197-199.
Завдання для самостійної роботи: Опрацювати наукову літературу з літературної ономастики, що репрезентує погляди трьох ономастичних шкіл. Визначити спільні та відмінні риси у концепціях Л. Белея, Ю. Карпенка та В. Калінкіна (письмово).	1. Белей Л. О. До проблеми термінопонятійної нормалізації літературно-художньої антропоніміки. *Проблеми слов'янської ономастики*: зб. наук. пр. Ужгород, 1999. С. 8-12. 2. Калінкін В. М. До визначення статусу поетики оніма як наукової дисципліни *Проблеми слов'янської ономастики*: зб. наук. пр. Ужгород, 1999. С. 53-58. 3. Карпенко Ю. О. *Літературна ономастика*: зб. статей. Одеса : Астропринт, 2008. 328 с.

Тема 3. Онімний простір художнього твору та місце в ньому антропонімії.

Перелік питань / завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (4 год.): 1. Позначення організованої сукупності власних імен в ономастичній літературі. 2. Вивчення онімного простору художніх творів. 3. Дослідження різниці між онімним простором мови та поетонімосферою літературно-художнього твору. 4. Класифікації власних імен. 5. Місце антропонімів у художньому творі.	1. Калинкин В. М. Поэтика онима. Донецк: Юго-Восток, 1999. 408 с. 2. Калінкін В. М., Лінчицька Ю. В. Із спостережень над поетикою онімного простору роману Ліни Костенко «Берестечко». *Українська пропріальна лексика*: матеріали наукового семінару 13-14 вересня 2000 р. Київ: Кий, 2000. С. 62-69. 3. Карпенко О. Ю. Прагматична спрямованість власних назв у художньому тексті. Методичні вказівки до спецкурсу. Для студентів факультету романо-германської філології. Одеса, 1998. 24 с. 4. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : Навчальний посібник для студентів старших курсів фак-ів англ. мови. Вінниця: Нова книга, 2004. 272 с. 5. Лукаш Г. П. Структурно-семантична організація онімної лексики художнього тексту. *Питання сучасної*

	ономастики. Статті та тези VП Всеукраїнської ономастичної конференції (1-3 жовтня 1997 р.). Дніпропетровськ, 1997. С. 113-114. 6. Соколова А. В. Художній простір тексту : функціонування поетонімів. *Науковий вісник ІДГУ*: зб. наук. праць. Ізмаїл, 2005. Вип. 19. С. 197-199.
Семінарське заняття(2 год.): 1. Онімний простір літературного твору та шляхи його розвитку. 2. Структурно-семантична організація онімного простору художнього тексту. 3. Онімний простір мови та поетонімосфера літературно-художнього твору. 4. Онімні поля у структурі онімного простору художнього твору.	1. Белей Л.О. Нова українська літературно-художня антропонімія: проблеми теорії та історії. Ужгород, 2002. 176 с. 2. Белей Л.О. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX – XX століття. Ужгород, 1995. 119 с. 3. Вегеш А.І. Традиції та новаторство української літературно-художньої антропонімії посттоталітарної доби. Ужгород, 2012. 270 с. 4. Зубов М.І. Ім'я персонажа як елемент мовленнєво-образної структури художнього твору. *Літературна ономастика української та російської мов: взаємодія, взаємозв'язки* : зб. наук. праць. К., 1992. С. 4-14. 5. Лукаш Г. П. Структурно-семантична організація онімної лексики художнього тексту. *Питання сучасної ономастики*. Статті та тези VП Всеукраїнської ономастичної конференції (1-3 жовтня 1997 р.). Дніпропетровськ, 1997. С. 113-114.
Завдання для самостійної роботи: 1. Законспектувати статті. 2. Укласти глосарій до теми (поетонім, хронотоп, антропонімія, оніми, онімія). 3. Дослідити специфіку онімного простору поетичного тексту (автор за вибором).	1. Соколова А. В. Художній простір тексту : функціонування поетонімів. *Науковий вісник ІДГУ*: зб. наук. праць. Ізмаїл, 2005. Вип. 19. С. 197-199. 2. Словник української ономастичної термінології / [укл. Д. Г. Бучко, Н. В.Ткачова]. Харків : Ранок-НТ, 2012. 256 с.

Тема № 4. Місце, роль і значення поетоніма у художньому творі

Перелік питань / завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Предмет дослідження у поетичній ономастиці. 2. Різниця між поетонімами та загальномовними власними назвами. 3. Специфіка значення поетоніма.	1. Белей Л.О. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX – XX століття. Ужгород, 1995. 119 с. 2. Вегеш А.І. Традиції та новаторство української літературно-художньої антропонімії посттоталітарної доби. Ужгород, 2012. 270 с. 3. Зубов М.І. Ім'я персонажа як елемент мовленнєво-образної структури художнього твору. *Літературна ономастика української та російської мов: взаємодія, взаємозв'язки* : зб. наук. праць. К., 1992. С. 4-14. 4. Карчевська О. Літературно-художній антропонімікон української прози 20-30-х рр. XX ст. *Культура слова*. 2009. Вип. 71. С.48-53. 5. Лукаш Г. П. Структурно-семантична організація онімної лексики художнього тексту. *Питання сучасної ономастики*. Дніпропетровськ, 1997. С. 113-114. 6. Сколоздра О. Функціональне навантаження власних

	імен персонажів у малій прозі Івана Франка. *Мовознавчий вісник* : зб. наук. пр. Черкаси, 2008. Вип. 6. С. 316-322.
Семінарське заняття(2 год.): 1. Поняття «поетонім» в науковій літературі. 2. Структурні особливості поетонімів. 3. Класифікація поетонімів за походженням. 4. Апелятив як контекстуальний синонім до власної назви у художньому тексті.	1. Калинкин В. М. Поэтика онима. Донецк: Юго-Восток, 1999. 408 с. 2. Калінкін В. М., Лінчицька Ю. В. Із спостережень над поетикою онімного простору роману Ліни Костенко «Берестечко». *Українська пропріальна лексика*: матеріали наукового семінару 13-14 вересня 2000 р. Київ: Кий, 2000. С. 62-69. 3. Карпенко О. Ю. Прагматична спрямованість власних назв у художньому тексті. Методичні вказівки до спецкурсу. Для студентів факультету романо-германської філології. Одеса, 1998. 24 с. 4. Гриценко Т.Б. Ономастикон художнього тексту як об'єкт лінгвістичного аналізу. *Щорічні записки з українського мовознавства.* Одеса : ОДУ, 1999. Вип. 6. С. 92-98.
Завдання для самостійної роботи: 1. Опрацювати автореферат Т.І. Крупеньової. Ономастика драматичних творів Лесі Українки: автореф. дис… канд. філол. наук. Одеса, 2001. 20 с. 2. Проаналізувати письмово ономастичний простір драматичного твору (автор за вибором).	Крупеньова Т. І. Ономастика драматичних творів Лесі Українки: автореф. дис… канд. філол. наук. Одеса, 2001. 20 с. URL: http://www.br.com.ua/referats/ dysertacii_ta_autoreferaty/113530.htm)

Тема № 5. Функціонування власних назв у художньому тексті.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (_2 год.): 1. Функції поетонімів у художньому творі. 2. Класифікація літературно-художньої антропонімії за Л. О. Белеєм. 3. Поділ поетонімів за теорією Ю. О. Карпенка.	1. Белей Л. О. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX – XX століття. Ужгород, 1995. 119 с. 2. Бияк Н. Функціональне навантаження власних назв історичних осіб у художньому тексті. Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. Івано-Франківськ, 2011. Вип. XIX-XXXI. С. 375-378. 3. Карпенко Ю. О. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. *Записки з ономастики*: зб. наук. пр. Одеса: Астропринт, 2000. Вип. 4. С. 68-74. URL: http: //karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Karpen4.pdf 4. Карпенко Ю. О. *Літературна ономастика*: зб. статей. Одеса : Астропринт, 2008. 328 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Ознаки поняття «функція». 2. Класифікація функцій поетонімів: (номінативна, стилістична, характеристична, алюзійна, емотивна, текстотвірна, хронотопічна, образно-	1. Белей Л. О. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX – XX століття. Ужгород, 1995. 119 с. 2. Бияк Н. Функціональне навантаження власних назв історичних осіб у художньому тексті. Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. Івано-Франківськ, 2011.

тропеїчна та ін.). 3. Багатофункціональність власного імені у художньому творі. 4. Класифікація літературно-художньої антропонімії за Л. О. Белеєм, О. Ю. Карпенком.	Вип. XIX-XXXI. С. 375-378. 3. Карпенко Ю. О. Власні назви в художній літературі. *Наукові записки. Серія Філологічні науки (Мовознавство).* Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. В. Винниченка, 2001. Випуск 37. С. 170-172. 4. Карпенко Ю. О. *Літературна ономастика*: зб. статей. Одеса : Астропринт, 2008. 328 с. 5. Карпенко Ю. О. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. *Записки з ономастики*: зб. наук. пр. Одеса: Астропринт, 2000. Вип. 4. С. 68-74. URL: http: //karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Karpen4.pdf
Завдання для самостійної роботи: 1. Виписати класифікацію літературно-художньої антропонімії за Л. Белеєм. 2. Підготувати наукову доповідь на тему : «Міфологічні імена в ономатворчості майстрів художнього слова».	Белей Л. О. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX – XX століття. Ужгород, 1995. 119 с.

Тема №6. Форми та методи аналізу власних імен

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Функціонування власного імені (поетонім) як важливого елемента стилістичної системи художнього тексту. 2. Спеціалізація методів аналізу власних назв. 3. Вивчення власного імені у художньому тексті на парадигматичному та синтагматичному рівнях. 4. Дослідження словотвірної структури власних імен. 5. Ономастичний словник мови письменника.	1. Белей Л. О. Словотворче варіювання власного імені людини. Семасеологія і словотвір: Зб. наук. пр. К.: Наук. думка, 1989. С.56-59. 2. Белей Л.О. Нова українська літературно-художня антропонімія: проблеми теорії та історії. Ужгород, 2002. 176 с. 3. Мельник Г. І. Міркування про теоретичні засади літературної ономастики. *Записки з ономастики*. Одеса : Астропринт, 2008. Вип. 11. С. 20-28. 4. URL:http://liber.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1834/1/Ономаст%2011%202008_20-28%2B.pdf 5. Мельник М. Р. Вивчення власних назв в українській художній літературі. Наша школа. 1988. №3. С. 50-52. 6. Отін Є. С. Конотативна ономастична лексика Мовознавство. 1976. №6. С. 21-27. 7. Соколова А. В. Основи літературної ономастики: навчально-методичний посібник. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2014. 75 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Поетонім як об’єкт ономастилістики. 2. Стилістичний аналіз власних іменн. 3. Контрастивний аналіз ономатворчості письменників. 4. Кількісний метод. 5. Системний аналіз мовотворчості письменника. 6. Ономастичний словник мови письменника як системний склад	1. Белей Л. О. Словотворче варіювання власного імені людини. Семасеологія і словотвір: Зб. наук. пр. К.: Наук. думка, 1989. С.56-59. 2. Белей Л.О. Нова українська літературно-художня антропонімія: проблеми теорії та історії. Ужгород, 2002. 176 с. 3. Мельник Г. І. Міркування про теоретичні засади літературної ономастики. *Записки з ономастики*. Одеса : Астропринт, 2008. Вип. 11. С. 20-28. 4. URL:http://liber.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1834/1/Ономаст%2011%202008_20-28%2B.pdf 5. Мельник М. Р. Вивчення власних назв в українській художній літературі. Наша школа. 1988. №3. С. 50-52.

онімів тексту.	6. Отін Є. С. Конотативна ономастична лексика Мовознавство. 1976. №6. С. 21-27. 7. Соколова А. В. Основи літературної ономастики: навчально-методичний посібник. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2014. 75 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. З'ясувати особливості стилістичного, контрастивного та системного аналізу поет онімів (конспект). 2. Здійснити аналіз власних імен за будь-яким методом (матеріал для дослідження обрати з художнього твору за вибором).	Соколова А. В. Основи літературної ономастики: навчально-методичний посібник. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2014. 75 с.

Тема №7. Варіативність номінації персонажів.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (4 год.): 1. Варіювання структури антропоніма. 2. Термінологічні позначення онімів за їх структурою. 3. Вибір власного імені персонажа.	1. Белей Л. О. Офіційні і розмовні варіанти // Українська мова і література в школі. 1986. № 6. С. 63-64. 2. Белей Л. О. Словотворче варіювання власного імені людини. *Семасеологія і словотвір*: зб. наук. пр. (АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Відп. ред. Л. С. Паламарчук). К.: Наук. думка, 1989. С. 56-59. 3. Белей Л. О. Літературно-художня антропонімія як мовно-стилістичний засіб розкриття характерів персонажів. Українська мова і література в школі. 93. №7. С. 36-39. 4. Жайворонок В. В. Що не ім'я – то образ, що не прізвище – шукай змісту. Рідне слово. К., 1974. Вип. 8. С. 27-33. 5. Лукаш Г. П. Принципи номінації персонажів у прозі В. Винниченка. *Українська мова: Теорія і практика*. Тематич. зб. наук. праць. К., 1993. С. 92-98.
Семінарське заняття(4 год.): 1. Варіювання власних імен. 2. Ознаки української антропоформули: - особове ім'я та його варіанти; - прізвище; - по батькові; - прізвисько; - андроніми; - псевдоніми. 3. Інформаційна та емоційна амплітуда антропоформул. 4. Стилістика імен у художніх творах.	1. Белей Л. О. Офіційні і розмовні варіанти // Українська мова і література в школі. 1986. № 6. С. 63-64. 2. Белей Л. О. Словотворче варіювання власного імені людини. *Семасеологія і словотвір*: зб. наук. пр. (АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Відп. ред. Л. С. Паламарчук). К.: Наук. думка, 1989. С. 56-59. 3. Белей Л. О. Літературно-художня антропонімія як мовно-стилістичний засіб розкриття характерів персонажів. Українська мова і література в школі. 93. №7. С. 36-39. 4. Жайворонок В. В. Що не ім'я – то образ, що не прізвище – шукай змісту. Рідне слово. К., 1974. Вип. 8. С. 27-33. 5. Лукаш Г. П. Принципи номінації персонажів у прозі В. Винниченка. *Українська мова: Теорія і практика*. Тематич. зб. наук. праць. К., 1993. С. 92-98.

Завдання для самостійної роботи: Проаналізувати наявні у художньому творі антропоформули (автор твору за вибором).	

Тема №8. Проблема вибору іменування персонажа.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (4 год.): 1. Цілеспрямований письменницький відбір і уживання у художньому творі власних імен. 2. Знання письменником специфіки антропонімної системи, інтерес до виразових спроможностей антропонімів. 3. Розмаїтість форм іменування і кількість ужитків онімів. 4. Питання про підбір чи створення наймень для основних дійових осіб і персонажів другого плану. 5. Специфіка іменування позасюжетних персонажів.	1. Жайворонок В. В. Що не ім'я – то образ, що не прізвище – шукай змісту. Рідне слово. К., 1974. Вип. 8. С. 27-33. 2. Карпенко О. Ю. Прагматична спрямованість власних назв у художньому тексті. Методичні вказівки до спецкурсу. Для студентів факультету романо-германської філології. Одеса, 1998. 24 с. 3. Карпенко Ю. О., Мельник М. Р. Літературна ономастика Ліни Костенко. Одеса: Астропринт, 2004. 215 с. URL:http://library.lnu.edu.ua/bibl/images/Vudanna_WEB_pdf/1Visnuk_NB/2008_Vupysk_III/325-329.pdf 4. Крупеньова Т. І. Функції власних назв у драматичних творах Лесі Українки. Одеса: Астропринт, 2004. 159 с. 5. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : Навчальний посібник для студентів старших курсів фак-ів англ. мови. Вінниця: Нова книга, 2004. 272 с.
Семінарське заняття(4 год.): 1. Місце імен історичних осіб в онімному просторі художнього твору. 2. Класифікація історичних онімів за В. М. Михайловим. 3. Імена вигаданих, створених уявою письменника персонажів (фіктоніми). 4. Стилістичне використання у художній мові імен, що не належать героям даного твору.	1. Гриценко Т.Б. Ономастикон художнього тексту як об'єкт лінгвістичного аналізу. *Щорічні записки з українського мовознавства.* Одеса : ОДУ, 1999. Вип. 6. С. 92-98. 2. Калінкін В. М., Лінчицька Ю. В. Із спостережень над поетикою онімного простору роману Ліни Костенко „Берестечко". Українська пропріальна лексика: Матеріали наукового семінару 13-14 вересня 2000 р. Київ: Кий, 2000. С. 62-69. 3. Соколова С. Структурно-функціональні особливості антропонімів у романі П. Куліша Чорна рада. *Література та культура Полісся*. 2010. Вип. 59. С. 21-29. 4. Соколова А. В. Імена історичних осіб у романах Григорія Тютюнника "Вир" та Василя Земляка "Лебедина зграя". *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Ізмаїл, 2004. Вип. 7. С. 128-130.
Завдання для самостійної роботи: 1.Законспектувати статтю. 2. Підготувати наукову доповідь на тему: «Шляхи творення автором художніх онімів». Приклади ілюструвати, залучаючи цитатний матеріал.	Соколова А. В. Співвідношення персонажа та його антропонімічного позначення у романах Г. Тютюнника "Вир" і В. Земляка "Лебедина зграя". *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*: зб. наук. праць. Ізмаїл, 2003. Вип. 15. С. 194-196.

Тема №9. Топоніми як специфічний різновид пропріальної лексики.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (_2 год.): 1. Топонімія як базове поняття топоніміки. Топоніми та їх традиційні різновиди. 2. Різні підходи до топонімічних класифікацій. 3. Особливості мікротопонімії. Класифікації мікротопонімів. 4. Структурно-словотвірний аспект вивчення мікротопонімів.	1. Боєва Е. В. Топонімія в художньому просторі прозових творів Б.Д. Грінченка. *Українська пропріальна лексика*: матеріали наукового семінару 13-14 вересеня 2000 р. К., 2000. С. 12-19. 2. Крупеньова Т.І. Топонімія в драматургії Лесі Українки. *Записки з українського мовознавства*: зб. наук. праць. Одеса, 2000. Вип. 9. С. 60-70. 3. Торчинський М. М. Ойконіми в українському художньому мовленні (стилістично-виражальні можливості). *Мовознавчий вісник*: зб. наук. пр. Черкаси, 2006. Вип. 3. С. 189-195.
Семінарське заняття(4 год.): 1. Літературно-художня топоніміка. 2. Основні функції та призначення топонімів у текстах художньої літератури. 3. Стилістичне навантаження літературно-художніх топонімів. 4. Реальні та вигадані топоніми в художньому тексті, їх обігрування	1. Боєва Е. В. Топонімія в художньому просторі прозових творів Б.Д. Грінченка. *Українська пропріальна лексика*: матеріали наукового семінару 13-14 вересеня 2000 р. К., 2000. С. 12-19. 2. Крупеньова Т.І. Топонімія в драматургії Лесі Українки. *Записки з українського мовознавства*: зб. наук. праць. Одеса, 2000. Вип. 9. С. 60-70. 3. Мороз О. Топоніми як компоненти художнього тексту (на матеріалі роману «Сонячна машина» В. Винниченка). *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. 2011. № 15. С. 351-355. 4. Торчинський М. М. Ойконіми в українському художньому мовленні (стилістично-виражальні можливості). *Мовознавчий вісник*: зб. наук. пр. Черкаси, 2006. Вип. 3. С. 189-195.
Завдання для самостійної роботи: 1. Законспектувати статтю. 2. Пояснити походження й розкрити етимологію 10 назв населених пунктів українського Придунав'я (за спеціальними словниками).	Боєва Е. В. Топонімія в художньому просторі прозових творів Б. Д. Грінченка. *Українська пропріальна лексика*: матеріали наукового семінару 13-14 вересеня 2000 р. К., 2000. С. 12-19.

5. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Політика курсу відповідає принципам академічної доброчесності, визначеним у «Положенні про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС» в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті.

Відвідування лекцій, практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються вміння, необхідні для виконання тестових завдань, навчальних проєктів та успішного виконання самостійної роботи.

6. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю - модульна контрольна робота

Зразок модульної контрольної роботи

1. Вивчення ономастики української художньої літератури розпочалося:

А) У 50-х рр. ХХ ст.;
Б) У 60-х рр. ХХ ст.;
В) У 70-х рр. ХХ ст.;
Г) У 80-х рр. ХХ ст..

2. Хто з українських вчених-ономастів є автором теорії поетоніма:
А) Ю. Карпенко;
Б) В. Калінкін;
В) Л.Белей;
Г) Є.Отін.

3. Який термін для позначення всієї сукупності ономастичних назв було ужито В.Топоровим на поч. 60-х рр. ХХ ст:
А) «Ономастичний простір»;
Б) «Топономастичний простір» ;
В) «Антропонімічний простір»;
Г) «Поетонімосфера».

4. Який термін для позначення всієї сукупності ономастичних назв було вперше ужито О.Суперанською:
А) «Ономастичний простір»;
Б) «Топономастичний простір» ;
В) «Антропонімічний простір»;
Г) «Онімний простір».

Форма підсумкового контролю залік.

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	**Оцінка за традиційною шкалою**
	залік
51-100	зараховано
1-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Залік	70 балів (поточний контроль) середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий бал	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	**Максимальна кількість балів**
Реферат	5
Есе	5
Презентація	5

Оцінювання реферату / есе здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитувань й посилань на джерела.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у письмовій тестовій формі.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою: від «0» до «30».

Викладач _____ Соколова А. В.

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 7 від « 6 » січня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Колесников А. О.